

Koulujen kulttuuri- ympäristö- projekti 2009–2011

**MISTÄ
OLET?**

MISTÄ OLET?

Koulujen kulttuuriympäristöprojekti 2009–2011

Oma kotiseutu Suomen kartalle!

Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL ry ja Äidinkielen opettajain liitto järjestävät yhteisen koulujen kulttuuriympäristöprojektin, johon kutsutaan mukaan kaikkien muidenkin aineiden opettajat. Projekti tukee oppiainerajat ylittävää opetusta ja aihekokonaisuuksien toteutusta kouluissa. Kouluprojekti on osa valtakunnallista kulttuuriympäristökampanjaa 2010, johon osallistuu kymmeniä eri järjestöjä ja organisaatioita. Kampanjan koordinoijana on Suomen Kotiseutuliihto.

Tavoite ja kohderyhmä

Projekti on suunnattu perusopetuksen ja toisen asteen koulujen opettajille ja opiskelijoille. Projekti toteutetaan kouluissa biologian ja maantieteen sekä äidinkielen ja kirjallisuuden opettajien johdolla, mutta tavoitteena on myös muiden oppiaineiden osallistuminen. Tarkoituksena on, että oppilaat ryhmissä tai luokittain tutkivat omaa kulttuuriympäristöään valitsemastaan näkökulmasta. Myös muualta tulleilla oppilailla on projektin myötä tilaisuus tutustua omaan, mahdollisesti uuteen ympäristöönsä.

Projektin päätarkoitus on saada oppilaat tietoisiksi kulttuuriympäristöstään ja sen merkityksestä ihmisille. Työskentely on integroivaa eli eri oppiaineita yhdistävää. Ihanteellinen lähtökohta projektille on se, että siihen osallistuu useita oppiaineita omista näkökulmistaan. Tällöin projekti yhdistää koulua ja sen toimintaa ja lopputuloksesta tulee monipuolinen ja -tasoinen.

Toteutus voi olla laajuudeltaan yhden oppilaan tekemästä projektityöstä koko koulun yhteiseen teemaviikkoon.

Oppilaat tutkivat ympäristöään jostakin kiinnostavasta näkökulmasta. Tämä projektimateriaali antaa taustatietoa ja ohjaa valitsemaan tutkimusaiheen ja tutkimustavan sekä sisältää ohjeita ja ideoita.

Projekti voi liittyä esimerkiksi ympäristökasvatukseen tai mediakasvatukseen. Esittämistapa voi olla juliste, julkaisu, näyttely, näytelmä, portfolio, mainos, tanssi, konsertti, videokkooste, radio-ohjelma, uutinen, kuunnelma tms. Oppilaat laativat internetiin projektityöstään/tutkimuskohteestaan esittelyn, johon he voivat halutessaan liittää kuvia ja videoita (maksimipituus 15 min.) sekä tutkimusaineistoa ja tuloksia.

Tutkimusaiheita voivat olla esimerkiksi kotiseudun

- historia ja kulttuuriperinteet
- pitkään seudulla asuneiden muistot ja tarinat
- maankäyttö ja maisema
- rakennukset ja maamerkit
- luonto, sen käyttö, merkitys ja muutokset
- elinkeinot ennen ja nyt
- puistot, puutarhat, virkistysmatkailukohteet
- kirjailijat ja muut taiteilijat, tiedemiehet, urheilijat tai paikalliset vaikuttajat
- ruokaperinne, muoti, murre, paikannimistö, esineistö

Töiden tallentaminen ja julkaiseminen

Projektityöt tallennetaan koulun palvelimelle tai omalle kotisivulle. Työt pidetään samassa osoitteessa lukuvuoden 2010–2011 loppuun asti.

Projektin kotisivut ovat osoitteessa www.mistaolet.fi. Sivulla on Suomen kartta, jolle päivitetään projektissa mukana olevien koulujen paikkakunnat. Opettaja lähettää linkin työn nettisijainnista osoitteeseen sihteeri@bmol.fi. Valmiit oppilastyöt linkitetään projektisivulle, josta ne ovat klikattavissa auki. Näin oma paikkakunta ja koulu pääsevät Suomen kartalle.

Projektista kerrotaan tiedotusvälineille koko sen keston ajan. Myös koulut itse voivat huolehtia paikallisesta tiedotuksesta.

Aikataulu ja palkinnot

Projektiin voi osallistua lukuvuosina 2009–2010 ja 2010–2011. Jokaisen lukukauden lopussa arvotaan osallistujien kesken koko luokalle tarkoitettu matkastipendi kulttuuriympäristötretken toteuttamiseen kotimaassa (1500 euroa/retki). Koulu voi osallistua projektiin uusilla töillä vaikka joka lukukausi.

Ilmoittautuminen ja lisätiedot

sähköisesti osoitteessa www.mistaolet.fi

Lisätiedot: *Biologian ja maantieteen opettajien liitto, Mechelininkatu 15 B 48, 00100 Helsinki, puhelin (09) 4777 460, sihteeri@bmol.fi, www.bmol.fi*

Äidinkielen opettajain liitto, Hallituskatu 2 B, 3. krs, 00170 Helsinki, puhelin (09) 3511 764, anne.helttunen@aidinkielenopettajainliitto.fi
www.aidinkielenopettajainliitto.fi

Mitä kulttuuriympäristö tarkoittaa?

Kun katsotte ympärillenne, katsotte oman alueenne kulttuuriympäristöä. Siihen kuuluvat talot, rakennukset, tiet, puistot, sillat, pellot, uimarannat ja kaupunginosat nimensä kaikkineen. Kulttuuriympäristö on kokonaisuus, jossa yhdistyvät luonto ja ihmisen käden ja ajattelun toiminta. Kulttuuriympäristö on se ympäristö, jonka ihminen on muovannut mieleisekseen ja jota hän käyttää elämässään ja toiminnassaan. Tutulla kulttuuriympäristöllä on suuri vaikutus ihmisen viihtyvyyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuden tunteeseen.

Virallisen määritelmän mukaan kulttuuriympäristö määritellään seuraavasti:

”Kulttuuriympäristö on yleiskäsite. Sillä tarkoitetaan ympäristöä, jonka ominaispiirteet ilmentävät kulttuurin vaiheita sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Kulttuuriympäristöön liittyy myös ihmisen suhde ympäristöönsä ennen ja nyt; sille annetut merkitykset, tulkinnat ja sen erilaiset nimeämiset. Tarkemmin kulttuuriympäristöä voidaan kuvata käsitteillä kulttuurimaisema ja rakennettu kulttuuriympäristö.”

(Lähde: Kulttuuriympäristöohjelma – miksi ja miten. Leena Lähdenvesi-Korhonen. Suomen ympäristö 10/2009. Ympäristöministeriö)

Julkaisuluvat kuntoon!

Jos oppilaat ovat alaikäisiä ja heistä julkaistaan kuvamateriaalia, julkaisuluvat on pyydettävä oppilaiden huoltajilta. Luvat kannattaa pyytää aina kirjallisina. Kaiken projektiaineiston tulee olla oppilaiden itsensä tekemää. Jos aineisto sisältää ulkopuolista materiaalia, esimerkiksi kuvia tai musiikkia, vastaavat tekijät sen käyttö- ja julkaisuoikeuksista. Tekijänoikeuksien osalta sivuille laitettavien ja kilpailuun osallistuvien töiden tulee olla vapaita julkaistavaksi netissä ja vapaasti koulujen käytettävissä.

Kulttuurin eri-ikäiset kerrokset elävät ympäristössämme

Ympäristössämme olevat kulttuurikohteet eivät ole syntyneet tyhjiössä eivätkä itsestään. Ne ovat usein syntyneet monipuolisen yhteistyön ja suunnittelun tuloksena. Esimerkiksi uusia rakennuksia ei rakenneta hetken päähänpistosta, vaan rakentamiseen tarvitaan eri viranomaisten yhteistä suunnittelua, lupien hakemisia ja hyväksymisiä. Monesti rakennusvaiheessa kuunnellaan myös paikallisten asukkaiden näkemyksiä esimerkiksi paikkojen nimeämisessä. Esimerkkinä tällaisesta on Eduskuntatalon lisärakennus, joka valmistui vuonna 2004. Kansa ehdotti ja nimesi rakennuksen Pikkuparlamentiksi, ja se nimi sille myöhemmin virallisesti hyväksyttiin.

Kulttuuriympäristössä olevat kohteet voivat olla satoja, jopa tuhansia vuosia vanhoja. Niihin sisältyy tietoa aiemmin eläneiden ihmisten asumisesta, elämisestä ja toimeentulosta – siis tietoa heidän kulttuuristaan. Maisemassa tai maaperässä säilyneet hautaröykkiöt, uhrikivet, puolustuslaitteet, asuinpaikat ja linnavuoret ovat tällaisia muinaisjäännöksiä. Niiden arvoa ei voi rahassa mitata. Usein ikivanhat muinaisjäännökset ovatkin saaneet lain suojan ja ne on rauhoitettu.

Ideoita ja virikkeitä kulttuuriympäristö-aiheisen projektityön aloittamiseen

www.mistaolet.fi

Projektin toteutustapa on hyvin vapaa. Tähän esitteeseen on koottu monipuolisia aiheita, virikkeitä ja esimerkkejä kulttuuriympäristöaiheisen projektityön aloittamiseen. Tutustukaa yhdessä niihin ja kartoittakaa mahdollisuutenne projektin toteuttamiseksi. Valitkaa mieleisenne tai keksikää oma aihe ja aloittakaa projektin suunnittelu esimerkiksi ideariihellä. Mukavaa olisi, jos projektiin sisältyisi useiden oppiaineiden näkökulmia.

Projektityölle on hyvä keksiä nimi, jossa on mukana kotipaikkane nimi ja mahdollisimman tarkka ja rajattu näkökulma, josta käsin tuotte kotipaikkaanne Suomen kartalle.

Kotiseutumme ylpeydenaiheet

Toteuttakaa kysely, jossa selvitätte, mitkä ovat kotiseutunne viisi ylpeydenaihetta. Ne voivat olla rakennuksia, ihmisiä tai vaikka historiallisia tapahtumia. Selvittäkää myös perusteet, miksi juuri kyseiset asiat ovat tärkeitä paikkakuntanne ihmisille.

Murteemme on kaunista!

Millaista murretta alueellanne puhutaan? Miten murteenne eroaa yleiskielestä? Tehkää yhteinen retki murremaailmaanne ja tutkikaa sen erityispiirteitä. Haastatelkaa vanhoja sekä nuoria asukkaita ja kootkaa murteestanne aineistoa tähän kieliprojektiin.

Nimistömme on omaleimainen

Nimet ovat tärkeä osa kulttuuriympäristöä. Tutut nimet luovat turvallisuutta ja helpottavat liikkumista. Nimet sisältävät usein paikan historiaa ja kulttuuria.

Tutkikaa ja kartoittakaa alueenne nimistöä. Mitä nimien takaa paljastuu? Onko paikkoja nimetty ihmisten, tapahtumien tai vanhojen paikannimien pohjalta? Kyselkää ja haastatelkaa ihmisiä, mitä he tietävät ja muistavat nimien antamisesta ja historiasta.

Kotiseudullamme on erilaisia yrityksiä ja elinkeinoja

Tutkikaa kotiseutunne elinkeinorakennetta: mitä ja millaisia yrityksiä ja ammatinharjoittajia siellä on? (Tehtaita ja niiden työntekijöitä, palvelujen tarjoajia, käsityöläisiä, kalastajia, maanviljelijöitä.)

Kootkaa havainnoistanne yhteenvedo, josta selviää kotiseudullanne harjoitettavien ammattien suosikkijärjestys. Selvittäkää, millaisia haaveita ja unelmia alueen nuorilla on omaan ammatinvalintaansa liittyen. Mille aloille alueenne nuoret näyttävät suuntautuvan? Kootkaa selvityksistä raportti.

Alueemme ainutlaatuinen lajisto

2010 on YK:n kansainvälinen biodiversiteetin eli luonnon monimuotoisuuden vuosi. Tutkikaa alueenne kasvi- ja eläinlajistoa ja niiden muutoksia. Onko alueellanne harvinaisia lajeja? Voitte tutkia myös, mitkä lajit ovat alkuperäisiä ja mitkä ovat tulokkaita ja millainen on tulokaslajien historia. Lajistoa voi kerätä esimerkiksi yhteiseen digikasvioon.

Kulttuurihistoriaa kasveissa

Lähiympäristösi kasvillisuudessa on monia jälkiä ihmisten vaikutuksista. Osa kasveista on tarkoituksella istutettu tai kylvetty syötäväksi, osa koristeksi, osa levinnyt ihmisten myötävaikutuksella. Kurttulehtiruusut, lupiinit ja jättiputket ovat esimerkkejä kasveista, jotka leviävät ympäristöömme helposti ja saattavat heikentää alkuperäisen lajiston selviämistä. Niityt ja kedot kertovat usein vanhoista viljelytavoista sekä laitumista. Onko paikkakunnallanne järjestetty niitytalkoita? Missä, kenen toimesta? Onko jollain alueella lehmiiä tai lampaita laitumella maisemanhoidon vuoksi? Etsikää kyseisiä kohteita, kuvatkaa niitä kartoin, valo- tai piirroskuvin! Tehkää raportteja kyseisten alueiden kasvillisuudesta sekä henkilöistä, jotka ovat innostuneet perinnemaisemien hoidosta. Maisemanhoitajaeläimet kaipaavat myös esittelyä!

Luonnonvaraista vai kulttuurihistoriaa?

Kasvillisuuden tutkiminen on jännittävää. Millaisia tarinoita menneisyydestä kertovat ahomansikat, piharatamot, keltamot tai nokkoset? Entä millaista on paikkakuntasi alkuperäinen kasvillisuus?

Etsikää mahdollisimman luonnonvaraista ympäristöä ja toisaalta ihmisten muokkaamia ja viljelemiä paikkoja. Vertailkaa kasvillisuutta esimerkiksi ruutututkimuksella (1 neliömetrin ruudut näistä eri paikoista, laskekaa lajimäärät, tunnustakaa lajeja, arvioikaa lajien runsaussyhteet). Miten ruudut eroavat toisistaan? Tehkää dokumentteja, valokuvatkaa ruutunne, kirjoittakaa paikallislehteen, raportoikaa internetissä! Löytyykö Suomesta vielä täysin luonnonvaraista kasvillisuutta?

Puistot ja puut

Mitkä ovat lempipuunne? Pidätkö enemmän ikivihreistä havupuista vai vaihtelevista lehtipuista? Tehkää kysely koulussanne eri puulajien suosiosta! Raportoikaa

kyselyne tulokset. Millainen olisi koulunne oma puulajipuisto, arborium? Järjestäkää keväällä suosikkipuulajin istutustalkoot pihallenne! Tehkää tapahtumasta dokumentti.

Puistoihin ja puutarhoihin on istutettu eri puolilta maapalloa tuotuja puulajeja. Selvittäkää lähipuistonne puulajisto. Pyytäkää kuntanne puisto-osastolta tai rakennusvirastosta asiantuntija kertomaan puistojen suunnittelusta ja lajistosta. Tallentakaa tiedot ja tehkää puistonäyttely. Suunnitelkaa oma puisto kasveineen ja muine rakenteineen.

Verrataan karttoja ja valokuvia

Onko koulunne tai kuntanne kirjastossa aluetanne kuvaavia vanhoja karttoja? Etsikää lähiympäristönne karttoja eri ajoilta. Miten alueen maankäyttö on muuttunut? Onko rakennusten määrässä, tiestössä, peltojen ja metsien osuuksissa tai esimerkiksi nimistössä eroja? Entä löytyykö vanhoja valokuvia? Tunnistakaa kuvien paikat ja ottakaa kyseisestä kohdasta kuva. Tehkää näyttely näistä havaitsemistanne muutoksista ja kirjoittakaa kuvien ja karttojen yhteyteen tarinoita mahdollisista muutosten aiheuttajista.

Kotiseudustamme kerrottua

Onko kotiseutunne tullut kuuluisaksi siitä syntyneistä tarinoista/vitseistä/kaskuista? Kyselkää ja kerätkää niitä. Kootkaa aineisto havainnollisen muotoon.

Oma kotiseutu mediassa

Tutkikaa uusinta paikallislehteänne. Etsikää siitä kulttuuriympäristöön liittyviä artikkeleita ja uutisia ja miettikää, minkälaista kuvaa ne luovat kotikunnastanne. Onko uutisointi keskittynyt positiivisiin vai negatiivisiin asioihin? Huomioikaa myös mielipidekirjoitukset, joissa saatetaan keskustella esimerkiksi vanhojen rakennusten purkamisesta tai kulttuuritapahtumien järjestämisestä. Mielipiteitä on puolesta ja vastaan.

Kuvitelkaa olevanne lehden toimittaja ja kirjoittakaa kulttuuriympäristöön liittyvä artikkeli kuvineen tai vastaus mielipidekirjoitukseen. Voitte myös käydä läpi uutisia pitemmältä ajalta; kirjastot usein säilyttävät vanhoja paikallislehtiä kotiseutukokoelmissaan. Mitkä teemat ja keskustelunaiheet ovat säilyneet ja mitä muutoksia uutisoinnissa on tapahtunut?

Uusi kulttuuriympäristösi entisen kulttuuriympäristösi valossa

Tehkää video tai kirjallinen tutkimus, jossa teette havaintoja uudesta kulttuuriympäristöstänne verrattuna entiseen kulttuuriympäristööne. Mitkä asiat näissä ympäristöissä ovat samoja, mitkä erilaisia? Mi-

ten erot ja yhtäläisyydet vaikuttavat teihin? Onko niihin ollut helppo kotiutua ja sopeutua?

Voitte hankkia myös muiden mielipiteitä näistä asioista ja haastatella heitä. Kulttuuriympäristöjen erot ja yhtäläisyydet voivat myös sisältää erilaisia tapoja ja käytäntöjä, jotka liittyvät ihmisen arkeen ja toimintaan elinympäristössään. Ovako esimerkiksi uuden elinalueesi ruoka ja ruuanvalmistus, tuotantotavat tai liikennejärjestelyt samantaisia kuin vanhassa ympäristössäsi?

Matkailumainos omasta kotiseudusta suomalaisille tai ulkomaalaisille vieraille

Hankkikaa käyttööne valmiita matkailuesitteitä tai postikortteja omasta kotiseudustanne. Tutustukaa myös internetissä oleviin matkailumainoksiin omasta alueestanne. Pohtikaa, kuvaavtko matkailuesitteet ja -mainokset realistisesti omaa kotiseutuanne. Laatikaa vaihtoehtoinen matkailumainos, joka on suunnattu erityisesti nuorille. Mitä te haluaisitte esitellä omasta alueestanne vieraille? Voitte suunnitella myös erimittaisia turistikerroksia kotiseudullanne. Mainoksen ja turistikerroksen voi tehdä myös muulla kuin suomen kielellä.

Nuoret mukaan suunnittelemaan!

Tehkää kehittämissuunnitelma omasta asuinympäristöstänne. Laatikaa oman kotiseutunne karttapohjalle suunnitelma, jossa näkyvät kehitettävät muutoskohteet. Kohteet voi numeroida, ja niiden yhteyteen voi myös liittää valokuvia. Laatikaa ryhmittäin tarkempia kuvauksia siitä, miten kohteita voisi kehittää. Esimerkkejä kehittämisideoista ovat vaikkapa puistoalueelle rakennettava skeittipuisto, pyöräteiden rakentaminen autoteiden viereen tai kirjastoauton reitin suunnitteleminen.

Oma kartta kotiseudusta

Laatikaa yksin tai ryhmässä mielikuvakarttoja kotiseudustanne. Merkittäkää karttoihin mieluisia ja tärkeitä paikkoja sekä ikäviä, pelottavia tai vaarallisia paikkoja. Voitte myös laatia karttoja erilaisten alueenne asukkaiden näkökulmista: Pohtikaa oman näkökulmanne lisäksi, millaisia voisivat olla esimerkiksi pienten lasten, kotiäitien, vanhusten, koiranulkoiluttajien, pyöräilijöiden tai jalkapalloharrastajien kartat.

Muinaisjäänökset ja perinne-esineistö

Muinaisjäänöksillä tarkoitetaan niin vanhoja asuinpaikkoja, hauta-
röykkiöitä, linnavuoria kuin kaikkea maastosta löytynyttä esineistöä
(työkaluja, koruja, vaatteita). Onko kotikunnallanne tehty arkeo-
logisia kaivauksia? Mitä kaivauksissa on saatu selville entisaikojen
ihmisten elämästä? Vierailkaa kuntanne kotiseutumuseossa ja ha-
vainnoikaa, minkälaista kulttuuriperintöä se vierailijoille esittelee;
keskittykö se esimerkiksi tiettyyn aikakauteen vai laajasti kunnan
historian eri vaiheisiin.

Voitte myös perehtyä oman alueenne käsiyöperinteeseen ja tehdä
itse historiallisen vaateen tai työkalun.

Kirkko keskellä kylää?

Milloin kotiseutunne kirkko on rakennettu ja millainen sen historia
on? Onko kirkko yhä ”keskellä kylää” vai kunnan kasvaessa joutunut
syrjemmälle? Tai onko kirkkoja nykyisin jo enemmän kuin yksi? Kir-
joittakaa oman kirkkonne historia.

Myös sankarihaudat kertovat kunnan historiasta. Tutkikaa sodissa
kuolleiden hautoja, mitä niistä selviää?

Kulttipaikka nuorisokulttuurin näkökulmasta

Jos alueellanne on muinainen kulttipaikka, jonka nuoriso on ottanut
omakseen esimerkiksi roolipelien harrastamisessa, voitte tutkia ja
esitellä kotiseutuanne tästä näkökulmasta. Vanha kulttipaikka syn-
nyttää uusia merkityksiä. Vanha ja uusi kohtaavat.

Meillä päin tehdään herkkuja!

Lörtsy, sultsinat, tsupukat, leipäjuusto, kalakukko, aladoobi, myky-
rokka, klimppisoppa, rössypottu, rönttöset, veripalttu, särä, rieska,

muikkuhyvä ja hotsi. Mistä ruoista paikkakuntanne tunnetaan?
Suunnitelkaa ja toteuttakaa projekti, jossa esittelette kotipaikkaanne
sen perinneruokien kautta. Mikä perinneruoka on tyypillinen juuri
teidän paikkakunnallanne? Etsikää vanhoja reseptejä, haastatelkaa
kotipaikkaanne asukkaita ja kyselkää, mitä muistoja tietyt ruoat heille
tuovat ja millaisiin tilanteisiin ne liittyvät. Käytetäänkö ruokien val-
mistuksessa paikallisia raaka-aineita?

Voitte järjestää koulullanne perinneruokaviikon, jonka aikana herku-
tellaan paikallisilla perinneruokilla. Dokumentoikaa ja mahdollisesti
videoikaa ruoanlaiton vaiheita ja kootkaa niistä kokonaisuus, josta
hahmottuu perinneruokanne, sen erityisyys ja merkitys.

Kotiseutu draaman keinoin

Toteuttakaa projekti, jossa tuotte kotiseutuanne Suomen kartalle
draaman ja teatterin keinoin. Mitä omaleimaisia ja muista paikois-
ta erottuvia piirteitä kotiseudullanne on? Järjestäkää ideariihii, jossa
koostatte tietonne ja havaintonne esimerkiksi ideakartan avulla.
Miettikää, mitkä asiat ja paikat, jotka ovat teille tärkeitä ja mistä
haluaisitte kertoa muillekin. Kirjoittakaa ideoista käsikirjoitus, josta
syntyy näytelmä. Harjoitelkaa näytelmää, irrotelkaa ja hullutelkaa.
Antakaa luovuudelle sijaa projektissanne. Esityksenne voi koostua
vaikka kalevalahenkisistä runoista. Vanha Kalevala täyttää vuonna
2010 175 vuotta!

Käsikirjoitus elää ja kasvaa harjoittelemisen ja ideoimisen myötä.
Lisätäkää kohtauksiin toimintaa, dialogeja, tanssia, musiikkia ja still-
kuvia, joiden teemana ovat kotiseutunne paikat, historia ja ihmiset.
Esittäkää valmis näytelmä koulullanne ja mahdollisesti myös mille
kuntalaisille. Näytelmälle kannattaa keksiä paikkaanne omaleimai-
suutta kuvaava nimi.

Laulakaa itsenne Suomen kartalle!

Jos musiikki on lähellä sydäntänne, toteuttakaa projekti, jossa ko-
koatte musikaaliset voimanne yhteen ja tuotate musiikkiesityksen
kuoroineen kaikkineen. Lopputuloksessa olisi hyvä ilmetä kotiseu-
tunne omaleimaisuus vaikka sanoituksen sisällöissä.

Kotiseudustamme tanssien!

Jos olette tanssin ystäviä, valitkaa tämä näkökulma. Toteuttakaa
projekti, joka ilmentää paikkakuntanne erityisyyttä tanssin näkökul-
masta. Tanssi voi olla perinteistä tai modernia tanssia. Suunnitelkaa
katsojia puhutteleva koreografia, joka sopii kotiseutunne ilmeeseen.

Kotiseutumme kuvina, muotoina ja väreinä

Tulkitkaa kotiseutuanne kuvin ja värein – taiteen avulla. Käykää
katsomassa kotiseutunne muistomerkkejä tai tehkää retkiä sellaisiin
paikkoihin, jotka koette mielenkiintoisiksi. Tarkkailekaa maisemaa
ja maalatkaa sen upeimmat kohdat. Teokset voivat olla esittäviä tai
abstrakteja. Myös sarjakuvat ovat mahdollisia.

Onko kunnassasi huomioitu muistomerkillä jotakin historiallista tapahtumaa? Kuka tai ketkä ovat olleet niin merkittäviä ihmisiä, että ovat saaneet oman patsaan? Voitte myös suunnitella uuden muistomerkkin jollekin tärkeälle henkilölle tai tapahtumalle ja toteuttaa se pienoiskoossa. Voitte käyttää haluamaanne materiaalia (paperia, savea, puuta, tms.).

Meillä liikutaan

Millaisia liikuntamuotoja alueenne ihmiset harrastavat? Mitkä ovat nuorten suosikkilajit eri vuodenaikoina? Toteuttakaa liikunnallisuutta tutkiva projekti, jossa otatte selvää haastattelemalla ja kyselyillä, mitkä liikuntamuodot ovat kotiseudun ihmisten mieleen. Miten esimerkiksi koulunne oppilaat tekevät koulumatkansa? Selvittäkää, tukevatko paikkakuntanne liikennejärjestelyt omatoimista liikkumista. Innostaako koulu nuoria liikkumaan tarpeeksi? Haastatelkaa myös opettajia. Voitte selvitystenne perusteella myös tehdä aloitteita kuntaan ja pyrkiä vaikuttamaan asioihin.

Meillä voidaan hyvin!

Tämä näkökulma sopii projektiin, jossa kulttuuriympäristöä tutkitaan terveystiedon ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Millaisia harrastuksia alueenne ihmisillä on? Mitä ne merkitsevät heille? Mitä onnellisuus on? Määritellä se haastattelujen avulla ja kysellä onnellisuuden salat julkisiksi. Miten alueenne luonto ja sen erityispiirteet vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin? Olisiko kuitenkin jotain parannettavaa?

Näkökulma onnellisuuteen ja hyvinvointiin voi liittyä myös esimerkiksi uskonnon tai filosofian opetukseen.

Meillä ajatellaan ympäristön tulevaisuutta

Selvittäkää, millaisia ympäristöohjelmia kunnassanne on. Miten kotipaikassanne on järjestetty esimerkiksi jätehuoltoasiat ja miten torjutaan ilmastonmuutosta? Haastatelkaa nuoria ja ottakaa selville, miten he toiminnallaan voivat vaikuttaa kulttuuriympäristönsä luontoon ja sen hyvinvointiin.

Unelmiemme kotiseutu tulevaisuudessa

Laatikaa analyysi kotiseutunne nykytilasta ja tulevaisuudesta. Pohdikaa seuraavia neljää seikkaa: mitkä ovat kotiseutunne nykyiset vahvuudet ja heikkoudet sekä tulevaisuuden uhat ja mahdollisuudet. Unelmoikaa ja visioikaa, mitä toivotte omalta asuinalueeltanne tulevaisuudessa. Pohtikaa myös, miten omasta kotiseudustanne saataisiin mahdollisimman viihtyisä ja houkutteleva.

www.mistaolet.fi

AAMUNAVAUSKILPAILU

Kulttuuriympäristöaiheisilla, mahdollisesti projektitöiden pohjalta laadituilla aamunavauksilla voi osallistua kilpailuun. Aamunavaus voi sisältää äänen lisäksi myös visuaalista materiaalia.

Aamunavausten tulee olla maakunnittain/murrealueittain toteutettuja, maksimissaan 10 minuutin pituisia esityksiä, jotka käsittelevät oman alueen kulttuuriympäristöä.

Kilpailun tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kotiseutuidenteettää ja tietämystä oman alueen kulttuuriympäristöstä ja sen merkityksestä sekä saada tehdyille oppilastoille julkisuutta.

Jos oppilaat ovat alaikäisiä ja heistä julkaistaan kuvamateriaalia, julkaisuluvat on pyydyttävä oppilaiden huoltajilta. Luvat kannattaa pyytää aina kirjallisina. Kaiken projektiaineiston tulee olla oppilaiden itsensä tekemää. Jos aineisto sisältää ulkopuolista materiaalia, esimerkiksi kuvia tai musiikkia, vastaavat tekijät sen käyttö- ja julkaisu-oikeuksista. Tekijänoikeuksien osalta sivuille laitettavien ja kilpailuun osallistuvien töiden tulee olla vapaita julkaistavaksi netissä ja vapaasti koulujen käytettävissä.

Parhaat aamunavaukset palkitaan

Aamunavaukilpailu käynnistyy syyslukukauden 2009 alussa ja kestää kevätlukukauden 2011 loppuun. Parhaat aamunavaukset palkitaan stipendeillä (100–500 euroa) joka lukukauden päätteeksi. Aamunavaukset julkaistaan nettisivuilla aina seuraavan lukukauden alussa arvioinnin jälkeen. Mistaolet.fi-sivuilla olevat aamunavaukset ovat vapaasti muiden koulujen käytettävissä.

Mistä olet? -koulujen kulttuuriympäristöprojektin rahoittaa Suomen Kulttuurirahasto.

Projektin työryhmä: Hannele Cantell, maantieteen didaktiikan yliopistonlehtori, Liisa Suomela, ympäristötieteen didaktiikan lehtori, Jari Eskelinen, äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori, Anne Helttunen, toiminnanjohtaja ÄOL, Tytti Toivanen, järjestösihteeri ÄOL, Nilla Kettunen, toimistos sihteeri BMOL, Anne Sorsa-Vainikka, toiminnanjohtaja BMOL.

Linkkipankki – internetistä tietoa kulttuuriympäristöasioista:

www.kotiseutuliiitto.fi

www.kunnat.net

www.luontoliitto.fi

www.museovirasto.fi

www.nba.fi

www.pohjois-savonmuisti.fi/ymparisto

www.rakennusperinto.fi

www.ymparisto.fi

www.ymparistokasvatus.fi

www.mistaolet.fi

